

CASTELLFERRAN

CASTELLFERRAN

Turonet damunt mateix del coll de Can Maçana, a Montserrat, te. Castellolí.

ETIM. Compost amb el NP *Ferran* (b. ll. *Ferdinandus*, germànic FREDENAND). J. F. C.

CASTELLFOLLIT

1) *Castellfollit de la Roca*, poble de la Garrotxa, al caire roquer de Castellfollit, cinglera de basalt entre el Fluvià i el seu afluent el Toronell.

PRON. MOD.: *kəstɛlˈfulit*, oït allí mateix JCor. 1932 etc.

DOC. ANT. *Castro Folit* a. 1035 (Alart, *InuLC*); *Castro follit* a. 1110 (Monsalvatje XI, 383); *Castri foliti de Basso* a. 1277 (Soldevila, *Pere el Gran* I, 2.º part 82); *Castrofolito* a. 1362 (Alsius, *Nomenclátor*, 35). S. XI: *Castro Fulit* (*Li. Fe. Ma.* I, 197.20).

2) *Castellfollit del Boix*, poble de Bages, entre el Llobregat i l'Añoia.

PRON. POP.: *kəstɛlˈfulit*, *-dal bós*, oït a Camps i a Igualada per Casac., 1920, i a Rubió per Cor. 1932.

DOC. ANT. *Castell fulit*, *Castel folit*, *Castel fulit* a. 1050-1150 (Relacions de parròquies del bisbat de Vic publicades per Mn. A. Pladevall a *Cat. Romànica* II. *Osona* I, 1984, p. 72); *Castello Fulit de Busco* a. 1113 (*Cart. St. Cugat* III, 22); *Kastrum fullito* a. 1154 (Miret, *TemplH.*, 69); *Castro Follito* a. 1196 (Kehr, *Papsturk.* 572); *Castell Folit des Boix* a. 1359 (*CoDo ACA* XII, 63).

3) *Castellfollit de Riubragós*, poble de la comarca d'Añoia, prop del Riu Bragós o Llobregós.

PRON. POP.: *kəstɛlˈfulit* i *kəstɛlˈfolit*, oït a Torà per JCor.; *kəstɛlˈfulit də ˈriubragós*, oït a Freixenet per Casac.

DOC. ANT. *Kastro Follit* a. 1026 (en un doc. llegit a l'Arxiu de Solsona per JCor.); *Castri Folliti* a. 1076 (ibid.); *Castrum Fulliensi* a. 1078 (ibid.); *Castrum Fulit* a. 1086 (ibid.); *Castellfolit* a. 1165 (Kehr, *Papsturk.* 411); *Castell Follit den Riubragos* a. 1359 (*CoDoACA* XII, 59). Per al determinatiu, V. s. v. *Riu*.

HOMÒNIMS. *Castellfollit*, mas en el terme de l'Espluga de Francolí, en el fons de la vall que baixa de la Mola de Roquerola a Poblet, al mig del bosc de Poblet.

Castellfollit, península espadada voltada per la Noguera Ribag., en el terme de Finestres (xvi, 109).

ETIM. Del llatí CASTELLUM FOLIĒTI 'castell del fullatge', collectiu en genitiu, amb la regular metafonía. La massa de penyes, en plec de llibre, dels diversos llocs d'aquest nom, degué ser comparada a una massa de fullatge; com s'ha explicat també en *DECat* II, 626a36-48 i a l'art. *Portbou*. J. F. C.

[Un compost derivat paral·lel és *Roca-Folletera*, nom antic d'un paratge de la comarca de Tortosa, probablement al N. de la ciutat, cap a Tivenys o Alfara; l'afrentació de l'antic terme de Tortosa anava «de *Collo Balagerii* usque ad *Ulldichona* et --- de *Rocha Folletera* usque ad mare», segons la carta de població de

1149 (variant: *Folletera*) (Font Rius, *C. d. p.*, § 75, pp. 123.4, 125.8, 775 n. 2.)]

CASTELLFORMIT, Roques de ~

5 Indret prop de Sant Llorenç de la Muga (Alt Empordà) (C.A.Torras, *Pir. Cat.* II, 197).

ETIM. Compost de *castell* o ll. CASTELLUM amb el NP germànic FRUMIK o el seu genitiu FRUMICI (Förstemann, 545) (cf. art. *Formiguera E.T.C.* I, 53.244; *DECat* IV, 135a6-17). J. F. C.

Parònim: CASTELLFRAUMIR

Veïnat en el terme de Gósol (Berguedà), a 2 k. a l'ESE. de Moripol i a 3 al S. de Feners, prop de l'indret que Torras (*Pir. Cat.* VIII, 296) anomena Molí d'En Güell.

DOC. ANT.: «in terminum de *Fragmir*» a. 1170 (Carreras Candi, *Mi. Hi. Ca.* I, 59); *Fraucmir* a. 1170 (Miret, *TemplH.*, 152); *Fraumir* i *Freumir* a. 1281 (Carreras Candi, *Miscel.* II, 52.54); *Castell de Fromir* a. 1359 (*CoDoACA* XII, 69).

ETIM. Compost amb el NP germànic *Frawimir* (FRAV- + MĒR = germ. occid. MÄRU (Förstemann, 520); la vocal ē gòtica corresponia a ā del germ. occidental, i els visigots la pronunciaven i (cf. *E.T.C.* I, 244). J. F. C.

CASTELLFORT

Poble amb municipi a la comarca dels Ports de Morella, a la partió d'aigües entre la conca del riu Bergantes i la Canada d'Ares.

PRON. MOD.: *kəstɛlˈfort*, oït 1935 a Ares; 1961 al poble mateix i tots els circumdants; és la pron. que pressuposa la grafia *Castellfort*, comuna a Cavanilles, Sarthou (GGRV, 681), GaGirona, S. Guarnier (*Nom.*, 1966) i tots els altres que n'han escrit.

MENCIONS ANT. 1237 *Galintort*: consta amb aquest nom com usual en temps dels moros, i a la carta de poblament que en donà el seu conqueridor Blasco de Alagon, posant-la en mans de Ferrer Segarra perquè la poblés: F. Pastor Lluís (*Bol. Hi. Geogr. B. Ar.* II, 58; Sarthou, GGRV); GaGirona (*Seidia*, p. 266); i Mn. Manuel Betí (rev. *Vallivana*, 1904, p. 423), que com a rector del veí poble de Cincorres, on es conservava un ric arxiu, i com a gran autoritat en la història local, en devia tenir altres confirmacions. Més tard ja trobem sempre la forma actual *Castellfort*; 1260, com aldea de Morella (Mtz.Fdo., *Doc. Val. ACA*, n.º 298); 1368, *de Castro forti*, i en un doc. d'Alfons el Magnànim, que reproduceix aquest i que trobo a l'arxiu municipal de Cincorres, en la meua visita de 1961; 1443, Peret Ferrer de *Castell fort* (Capbreu Milian de Morella, f.º 39r); S. XVI, id. (*Memorial Muñoz*, BSCC XIV, 431).

Degué ser localitat poblada de cristians des de la Conquesta, car no figura en cap dels censos de moriscos del S. XVI, p.p. Lapeyre; i en el de 1609 (p.p. Reglà, *An.Un.Val.* 1963, p. 105) figura *Castellfort*, amb 100 focs de cristians, com «aldea de Morella».